

A1. ΚΕΙΜΕΝΟ: Νίκος Καζαντζάκης, Ελλάδα

Όλα στην Ελλάδα, βουνά, ποταμοί, θάλασσες, πεδιάδες μιλούν στον άνθρωπο μια σχεδόν ανθρώπινη γλώσσα. Δεν τον καταπιézουν, δεν τον τυραννούν, γίνονται φίλοι του και συνεργάτες. Η Ελλάδα είναι το φίλτρο που μεταμορφώνει το κτήνος σε άνθρωπο, την ανατολίτικη σκλαβιά σε ελευθερία και τη βάρβαρη μέθη σε νηφάλιο λογισμό.

Είναι αληθινή χαρά, πλούτος μεγάλος να τριγυρνάς την Ελλάδα. Η γεωγραφική της τοποθέτηση επέδρασε θεμελιακά στην τύχη της ίδιας της Ελλάδας και του κόσμου. Το ελληνικό χώμα είναι ποτισμένο με δάκρυα, ιδρώτα και αίμα. Στα βουνά ετούτα και τα ακρογιάλια παίχτηκε η μοίρα της ελληνικής φυλής. Παίχτηκε η μοίρα του ανθρώπου. Κάθε στιγμή το Ελληνικό τοπίο, ενώ φαίνεται να μένει το ίδιο, αλλάζει ανάλαφρα, κυματίζει την ομορφιά του, ανανεώνεται.

Το ελληνικό τοπίο έχει ένα όνομα – το λένε Μαραθώνα, Σαλαμίνα, Ολυμπία, Θερμοπύλες, Μυστρά – συνδέεται με μίαν ανάμνηση, εδώ ντροπιαστήκαμε, εκεί δοξαστήκαμε, και μονομιάς το τοπίο μετουσιώνεται σε πολυδάκρυτη, πολυπλόκητη ιστορία. Κι όλη η ψυχή του Έλληνα προσκυνητή αναστατώνεται. Το κάθε Ελληνικό τοπίο είναι τόσο ποτισμένο από ευτυχίες και δυστυχίες με παγκόσμιο αντίτυπο, τόσο γεμάτο ανθρώπινο αγώνα, που υψώνεται σε μάθημα αυστηρό και δε μπορείς να του ξεφύγεις, γίνεται κραυγή, και χρέος έχεις να την ακούσεις.

Όταν ένας Έλληνας ταξιδεύει στην Ελλάδα, το ταξίδι του έτσι μοιραία μετατρέπεται σε επίπονη αναζήτηση του χρέους. Πώς να γίνουμε κι εμείς άξιοι των προγόνων, πώς να τη συνεχίσουμε, χωρίς να τη ντροπιάσουμε, την παράδοση της ράτσας μας;

Μια αυστηρή ασίγαστη ευθύνη βαραίνει τους ώμους όλων των ζωντανών Ελλήνων. Ακαταμάχητη μαγική δύναμη! Όποιος γεννήθηκε στην Ελλάδα έχει το χρέος να συνεχίσει τον αιώνιο Ελληνικό θρύλο.

(διασκευασμένο κείμενο)

Α2. ΠΟΙΗΜΑ: Γιάννης Ρίτσος, «ΕΛΛΑΔΑ»

«Ακέρια η γης εσειστήκε κι εβρόντηξε όλη η πλάση –
μια φούχτα άνθρωποι ανίσκιωτοι, μες σε μια φούχτα τόπο,
κάτι σπασμένα μάρμαρα, κάτι φαρδιά πλατάνια,
μόνο μπαρούτι τους το φως και σκάγια τους οι ελιές τους
και δίπλα τους η Παναγιά, κι η Λευτεριά μπροστά τους
να φέγγει απ' το βαθύ καημό κι απ' τα πορτοκαλάνθια.
Κι εκεί, στου δρόμου το σταυρό, στο μυστικό δαφνώνα,
να οι Θερμοπύλες έτοιμες, να και το Εικοσιένα,
όρθια τ' αλέτρια κι οι πηγές, όρθιοι κι οι αποθαμένοι,
η Ελλάδα η μυριοπίκρανη με τα γαλάζια μάτια,
μ' ένα σταμνί στην κεφαλή, μ' ένα σπαθί στο χέρι,
κι απάνου στο χωμάτινο σπασμένο κεραμίδι
δυο καρβουνάκια κόκκινα κι ένα κουκκί λιθάνι,
η φλόγα της καλής αντρείας, του δίκιου ο δυναμίτης –
κι ακέρια η γης εβρόντηξε κι ο κόσμος εφωτίστη.»

Ερωτήσεις:

1. Ποιο είναι το χρέος του Έλληνα, σύμφωνα με τον Ν. Καζαντζάκη;

(10 μονάδες)

2. Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο του Ν. Καζαντζάκη και το ποίημα του Γ. Ρίτσου, γράψτε μια ομοιότητα που έχουν στις αναφορές τους για την Ελλάδα οι δύο λογοτέχνες.

(15 μονάδες)

A1 + A2 = 25 ΜΟΝΑΔΕΣ

B. Γραμματική:

B1. Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό τύπο του ρήματος στην παρένθεση προσέχοντας το υποκείμενό του στην πρόταση:

α. Ο Διευθυντής ----- (συντάσσω, Αόριστος) το υπηρεσιακό έγγραφο και το ----- (παραδίδω, Αόριστος) στο αρμόδιο γραφείο .

β. Η Ζωρζ Σαρή μέχρι τώρα ----- (εκδίδω, Παρακείμενος) πάνω από 10 μυθιστορήματα για μικρούς και μεγάλους.

γ. Ο γιατρός ----- (λέω, Αόριστος) ότι η Μαρία ----- (διαφεύγω, Αόριστος) τον κίνδυνο και σύντομα ----- (επανέρχομαι , Μέλλοντας) κοντά μας .

(12 μονάδες)

B2. Να γράψετε στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού τα παρακάτω ονοματικά σύνολα:

- των διεθνών παραγόντων _____

- τον κύριο Δήμαρχο _____

- η ασφαλής έξοδος _____

- της απότομης κίνησης _____

(8 μονάδες)

B1 + B2 = 20 ΜΟΝΑΔΕΣ

Γ. Συντακτικό:

Γ1. Να ενώσετε τις δύο παρακάτω προτάσεις σε μία, μετατρέποντας τη δεύτερη πρόταση σε δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική:

- Έχω μια μεγάλη απορία
- Θα είσαι έτοιμος για τις εξετάσεις τον Ιούνιο;

Γ2. Να ενώσετε τις δύο προτάσεις σε μία, μετατρέποντας τη δεύτερη πρόταση σε δευτερεύουσα υποθετική

- Θα πραγματοποιήσουμε την ανάβασή μας στην Πάρνηθα
- Ο καιρός το επιτρέπει

(4 μονάδες)

Γ3. Να σχηματίσετε δύο προτάσεις με το ρήμα παίζω:

α) ως αμετάβατο: _____

β) ως μεταβατικό: _____

Γ4. Να σχηματίσετε δύο προτάσεις με το ρήμα διηγούμαι:

α) ως μεταβατικό μονόπτωτο: _____

β) ως μεταβατικό δίπτωτο: _____

(4 μονάδες)

Γ1 + Γ2 + Γ3 + Γ4 = 08 ΜΟΝΑΔΕΣ

Δ. Λεξιλόγιο:

Δ1. Με καθεμία από τις λέξεις που σας δίνονται να σχηματίσετε α) ένα παράγωγο επίθετο, β) μια σύνθετη λέξη με πρώτο συνθετικό τη λέξη που σας δίνεται, γ) μια σύνθετη λέξη με δεύτερο συνθετικό τη λέξη που σας δίνεται:

λέξη	Παράγωγο επίθετο	Λέξη ως α' συνθετικό	Λέξη ως β' συνθετικό
χρόνος	χρονικός	χρονολογία	δίχρονος
οικία			
θεός			

(6 μονάδες)

Ε. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ:

Ο δάσκαλος/η δασκάλα της τάξης σας δίνει έναν πολιτιστικό χάρτη της Ελλάδας και σας αναθέτει μια εργασία στην οποία θα παρουσιάσετε 3 διαφορετικούς λόγους για τους οποίους αξίζει κάποιος να επισκεφθεί και να γνωρίσει τη χώρα μας.

(150 λέξεις περίπου / 25 γραμμές περίπου)

